

GRČKI I RIMSKI KOLONIJALNI NOVCI NAĐENI U OSIJEKU.¹

Na temelju arheoloških nalaza razabire se, da su produkti grčke kulture dopirali veoma rano, u V. st. prije Krista, u zemlje današnje Dalmacije, Hercegovine i Bosne.² S jedne su strane fenički i grčki trgovci ploveći uz obale jadranskoga mora neprekidno stajali u trgovačkom dodiru sa ilirskim plemenom, koje je predavalo robu od ruke do ruke i prenosilo je u nutrinu sjevernobalkanskih zemalja, kamo su i sami grčki trgovci zalazili. S druge je strane kolonijama Crnoga mora bio u nutrinu zemlje put uz Dunav otvoren. Po arheološkim nalazima i nalazima novaca dao bi se označiti i put, kojim su trgovci zalazili, pa još više, kako su daleko na sjever dospjeli. Kod nalaza novaca mora se to uzeti u obzir, da su narodi, koji sami nisu imali novaca, rado primali lijep i čist novac svojih susjeda i rabili ga kao svoj. Ako se tračkih novaca našlo u Sedmogradskoj, to s toga ne slijedi, da su ondje bili Thračani, jer su i drugi narodi, koji su ondje sjedili, rado primali lijepi i vrijedni novac Lysimacha i dr. Ako se ilirskih novaca našlo u Mursi ili rimskih iz doba republike, to ipak jedino na temelju toga ne smijemo kazati, da su ovdje bili Iliri kao domaće pleme ili čak Rimljani, nego je ispravnije reći, da je do dolaska Rimljana ovdje sjedio drugi neki narod, koji nije morao biti ni s Ilirima ni s Thračanima ni u kakvom srodstvu. Ovdje je u to doba za cijelo stanovao narod, koji se samo više od nužde nazivlje keltskim.

Najstariji novac, koji je za sigurno naden u okolici Murse, jest ilirskoga grada Dyrrhachija. Ali ni ovaj nije iz ranijega doba kovanja, to jest sistema koryrskih novaca IV. stoljeća, niti sistema korintskih III. stoljeća, nego iz doba sistema rimskih novaca, kada su bili prisiljeni kovati novac po težini viktorigata, koji je g. 228. prije Kr. bio uveden za $\frac{3}{4}$ težine denara sa poprječno 3.41 gr. Kada je g. 217. bio denar reduciran, onda je tu istu sudbinu slijedio i viktorigat, koji je tada izilazio na $\frac{1}{112}$ rimske funte ili na 2.92 gr. Novci, što se po našim stranama nalaze, idu u doba redukcije te od 3 gr. padaju do 2 gr., pa spadaju u opće u II. stoljeće. U Bosni i Hercegovini ih imade dosta, koji prelaze težinu od 3 gr.

¹ Kod popisa pojedinih zbiraka slabo se pazilo na nalazište, pa su stoga ovakovi popisi od slabe koristi za arheološke podatke. Osječku provenijenciju bilježi P. Katančić de columna milliaria p. 100 itd., Stef. Schönwisner No-

titia hungaricae rei numariae. Budae 1801., Vinko I. Žanić: opis antiknih novaca, nadenih malo ne isključivo na hrvatskom tlu. Program kr. male realne gimnazije u Senju 1889.

² Sr. Dr. Truhelka. Glasnik XIII. str. II. i d.

te spadaju u starije doba,¹ ali su za to ove zemlje bile i pristupnije i bliže kolonistima na obalama jadranskoga mora.

Što se oko Osijeka ne nalazi novaca drugih grčkih kovnica iz doba prije Kr., to bi se dalo time protumačiti, što je balkansko gorje bilo dosta neprohodno, a narodi manje pristupni, te se grčka kultura širila više na zapad i na jug nego li na sjever.

Kada su jednoć rimske legije zaposjele ilirske zemlje i zauzele zemlju između Save i Drave, onda su bila grčkim i rimskim trgovcima i njihovoj kulturi vrata otvorena. Ovaj je saobraćaj porasao i pravo oživio, kada su izgrađene velike ceste od Byzanta na Perint, a iz Perinta preko Hadrianopola, Philippopola, Serdike, Naissa, Viminacija, Singiduna, Sirmija na Mursu. S druge je strane opet bila Thessalonika spojena cestom sa Naissom, a iz Hadrianopola preko Nikopola dolazilo se do Dunava (Oescus). Osim ovih bila je sva sila cesta, koje su spajale Mursu sa gradovima balkanskoga poluotoka. Ovomu je saobraćaju podavalo mnogo života, kada su rimske legije morale kretati sad u Daciju pod Domicijanom i Trajanom, sad opet na obranu međe protiv Gota, ali se u Mursi i za građanske ratove kao i za ratove protiv Parta moralo znati, jer su se legije često iz veoma daleka morale primicati onoj točki, gdje je planuo rat.

Ovaj saobraćaj, napredak i život tumače nam i nahodaje novaca u našim krajevima. Iz okolice Murse poznato je rimskih novaca, koji spadaju u doba između g. 129. pr. Kr. do 2 g. p. Kr.² Ovi su ovamo donešeni sa prvim pojavom rimskih legija. Što je među njima novaca iz čitavoga I. stoljeća pr. Kr., to odatle slijedi, da su se stariji novci kao čišći i vrijedniji dugo u prometu održali, a valjda i više tražili, nego li mladi, koji su bili rdaviji. Od toga je doba rimski i grčki novac upravo poplavio okoliš Murse. U našem ćemo popisu naći mnogih kovnica na Balkanu, ali i neke maloazijske, koje su u to doba kovale. Tako u drugom stoljeću Pautaliju, Philippopolis, Hadrianopolis, Odessus, Nicopolis, Byzant, Stobi, Tabu i Thyateiru, u trećem Daciju, Viminacium, Istropolis, Marcianopolis, Deultum, Hadriani, Tripolis, Nicaeju. — Može tek slučajno biti, da se novac još koje kovnice nije našao, a što se od nekih kovnica nalazi mnogo, a od nekih manje, to leži razlog u tome, što su nekoje manje kovale, a neke mnogo, ali i što je novac nekih bio vrijedniji, a drugih rdaviji, ako već ne ćemo izravno zaključivati, da je koji grad bio sa svojom robom u većem ili manjem saobraćaju. Dakako da su i vojnici ovamo mogli donijeti sa sobom novaca dotičnih krajeva, kroz koje su prolazili ili iz kojih su bili rodom.

Provincia Dacia. Novci označeni sa Provincia Dacia bilježe g. I—XI. od Philippa starijega do Gallijena. Aera provincije počimlje negdje u srpnju ili kolovozu g. 246., a prestalo se kovati g. 256. ili 257.

Philippus pater.

I. IMP M IVL PHILIPPVS AVG Lovorvijencem ovjenčana glava na d.

PROV-INC-IA DACIA. Dole AN·III. Dacia sa frigijskom kapom drži u svakoj ruci vexillum; do nje orao i lav.

Ae, 30 mm, 15·80 gr. — Pick Die ant. Münzen Nord-Griechenlands I i p. II, 16.

¹ Dr. Patsch u Glasniku 1894. str. 169. i d.

² Dr. J. Brunšmid: Viestnik VIII. (1886.) str. 105 i d. i Vjesnik n. s. I. str. 108 i d.

2. Kao gore. PROVIN-CIA-DACIA. Kao gore; na vexilima V i XIII.
Ae, 29 mm, 15.25 gr. — Pick o. c. I i p. II, 16.
Philippus filius.
3. M IVL PHILIPPVS CAES Lovor-vijencem ovjenčana glava na d. PROVIN-CIA DACIA; dolje AN·I.
Ae, 28 mm, 15.50 gr. — Pick o. c. I i p. 13, 29.
Decius.
4. IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Kao gore. PROVINC-IA DACIA Dole AN V Dacia drži u d. grančicu, u l. žezlo; dolje orao i lav.
Ae, 28 mm, 16.50 gr. — Pick o. c. I i p. 15, 41.
5. Slično br. 4.
Ae, 27 mm, 13.25 gr. — Pick o. c. I i p. 15, 41.
6. IMP TRAIANVS DECIVS AVG Kao gore. PROVIN-CIA DACIA Dole AN V Dacia drži u d. grančicu; dolje orao s vijencem i lav.
Ae, 17 mm, 14.80 gr. — Pick o. c. I i p. 14, 40.
7. Kao gore. PROVINC-IA DACIA Dole AN VII Dacia između orla i lava drži u d. mač, u l. vexillum; pred njom stoji drugi vexillum.
Ae, 30 mm, 13.50 gr. — Pick o. c. I i p. 14, 36.
Herennia Etruscilla, žena Decijeve.
8. HER ETRVSCILLA AVG. Glava na d. Kao gore. AN III Dacia drži u svakoj ruci vexillum.
Ae, 29 mm, 12.45 gr. — Pick o. c. I i p. 15, 42.
Hostilianus.
9. C VAL HOST M QVINTVS C. Glava na d. PROVIN-CIA DACIA AN V Dacia drži u d. grančicu, u l. žezlo; dolje orao i lav.
Ae, 27 mm, 16.35 gr. — Pick o. c. I i p. 16, 48.
10. Isto. Isto. AN V Dacia drži u svakoj ruci vexillum.
Ae, 26 mm, 13.60 gr. — Pick o. c. I i p. 16, 47.
Gallus.
11. IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Lovor-vijencem ovjenčana glava na d. PROVIN-CIA DACIA AN V Dacia drži u d. grančicu, u l. žezlo; dolje orao i lav.
Ae, 24 mm, 10 gr. — Pick o. c. I i p. 16, 51.
12. Isto. Isto.
Ae, 25 mm, 9.65 gr. — Pick o. c. I i p. 16, 51.
Volusianus.
13. IMP C C VIB VOLVSIANVS AVG Lovor-vijencem ovjenčana glava na d. PROVINC-IA DACIA AN V
Ae, 25 mm, 11.7 gr. — Pick o. c. I i p. 17, 54.
Aemilianus.
14. IMP C M AEMIL AEMILIANVS AVG Kao gore. PROVINC-IA DACIA AN VIII Dacia drži u d. grančicu, u l. žezlo.
Ae, 25 mm, 6.9 gr. — Pick o. c. I i p. 18, 58.
Gallienus.
15. IMP GALLIENVS PIV AVG Kao gore. Kao gore. AN X. Dacia drži u d. grančicu, u l. žezlo.
Ae, 26 mm, 9.65 gr. — Pick o. c. I i p. 20, 67.

Viminacium. Grad na desnoj obali Dunava u Gornjoj Moesiji a na ušću rijeke Margus; danas Kostolac u Srbiji. Ovdje je bila postaja legije VII. Claudije. Odatle je vodila cesta u Sirmij, u Daciju i na jug u Naissus (Niš). Kovnica novaca od Gordijana III. do Gallijena bilježi godine I.—XVI. od jeseni 239. do 254./5. katicom P M S COL VIM = Provinciae Moesiae Superioris Colonia Viminacium.

Gordianus III. (238—244).

1. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG P M S CO-L VIM Dolje AN·I· Moesia između
Lovor-vijencem ovjenčano poprsje na d. među bika i lava.
a) Ae, 29 mm, 17·70 gr. b) Ae, 28 mm, 14·45 gr. c) Ae, 28 mm, 13·50 gr. — Pick o. c.
I I p. 32, 71.
2. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG P M S CO-L VIM. Kao gore.
Zračnom krunom okrunjeno poprsje na d.
Ae, 23 mm, 5·65 gr. — Pick o. c. I I p. 32, 72.
3. Kao br. 1. P M S CO-L VIM
a) Ae, 20 mm, 4·5 gr. b) Ae, 20 mm, 4·30 gr. c) Ae, 20 mm, 4·20 gr. d) Ae, 20 mm
4·20 gr. — Pick o. c. I I p. 32, 73.
4. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG P M S CO-L VIM AN·I·I· Kao gore.
Kao gore.
a) Ae, 30 mm, 18 gr. b) Ae, 29 mm, 18·40 gr. — Pick o. c. I I p. 33, 76.
5. Kao gore. Zračnom krunom okrunjeno Kao gore.
poprsje na d.
Ae, 20 mm, 6·85 gr. — Pick o. c. I I p. 33, 77.
6. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG P M S CO-L VIM AN·I·I·I·
Kao gore.
a) Ae, 30 mm, 16·40 gr. b) Ae, 28 mm, 15·50 gr. — Pick o. c. I I p. 34, 79.
7. Kao gore. P M S C-OL VIM Kao gore
a) Ae, 30 mm, 17·50 gr. b) Ae, 30 mm, 15·50 gr. — Pick o. c. I I p. 34, 79.
8. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Kao gore.
Kao gore.
a) Ae, 30 mm, 19·20 gr. b) Ae, 30 mm, 18·70 gr. c) Ae, 30 mm, 18·65 gr. d) Ae, 30 mm,
18·50 gr.; jedan komad spominje i P. Katančić p. 104. — Pick o. c. I I p. 34, 81.
9. Kao gore. P M S C-OL VIM AN IIII
a) Ae, 30 mm, 18·90 gr. b) Ae, 30 mm, 18·50 gr. c) Ae, 29 mm, 17·20 gr. — Pick o.
c. I I p. 35, 83.
10. Kao gore. Zračnom krunom okrunjeno Kao gore.
poprsje na d.
a) Ae, 26 mm, 10 gr. b) Ae, 23 mm, 8·40 gr. c) Ae, 23 mm, 7·50 gr. d) Ae, 24 mm,
6·70 gr. — Pick o. c. I I p. 35, 84.
11. Kao br. 10. P M S CO-L VIM AN IIII
Ae, 22 mm, 8·10 gr. — Pick o. c. I I p. 35, 84
12. Kao gore. Lovor-vijencem ovjenčana P M S C-OL VIM Moesia između
glava na d. lava drži u svakoj ruci po jedan vexillum.
Ae, 29 mm, 16·90 gr. — Pick o. c. I I p. 35, 85.
13. Kao gore. P M S CO-L VIM Kao br. 1.
Ae, 29 mm, 15·50 gr. — Pick o. c. I I p. 35, 85.
14. Kao gore. Zračnom krunom okrunjeno Kao gore. Moesia između bika i lava drži
poprsje na d. u svakoj ruci po jedan vexillum.
a) Ae, 22 mm, 7·40 gr. b) Ae, 23 mm, 6·15 gr. — Pick o. c. I I p. 36, 86.
15. Kao gore. Lovor-vijencem ovjenčana P M S C-OL VIM AN V
glava na d.
Ae, 29 mm, 16·65 gr. — Pick o. c. I I p. 37, 92.
Philippus pater (244—249).
16. IMP IVL PHILIPPVS PIVS FEL AVG P M S C-OL VIM AN V Moesia između
P M Lovor-vijencem ovjenčana glava na d. bika i lava.
Ae, 20 mm, 17·60 gr. — Pick o. c. I I p. 38, 96.
17. IMP IVL PHILIPPVS PIVS FEL AVG Kao gore.
Zračnom krunom okrunjeno poprsje na d.
a) Ae, 24 mm, 9·30 gr. b) Ae, 23 mm, 8·30 gr. c) Ae, 22 mm, 6·70 gr. — Pick o. c.
I I p. 39, 97.

18. Kao gore. P M S-C-O-L VIM Moesia između bika i lava drži u svakoj ruci po jedan vexillum sa brojevima VII i III
Ae, 28 mm, 19·10 gr. — Pick o. c. I i p. 39, 98.
19. IMP M IVL PHILIPPVS AVG Lovor- Kao br. 16.
vijencem ovjenčano poprsje na d.
a) Ae, 29 mm, 18·50 gr. b) Ae, 28 mm, 16·20 gr. c) Ae, 27 mm, 16·10 gr. d) Ae, 28 mm, 16 gr. e) Ae, 28 mm, 15·60 gr. — Pick o. c. I i p. 39, 100.
20. IMP M IVL PHILIPPVS AVG Lovor- Kao gore. AN VI
vijencem ovjenčano poprsje na d.
a) Ae, 29 mm, 19·50 gr. b) Ae, 28 mm, 19·30 gr. c) Ae, 29 mm, 19 gr. d) Ae, 29 mm, 14·20 gr. — Pick o. c. I i p. 40, 102
21. Kao gore, Kao gore. AN VII.
a) Ae, 29 mm, 18·60 gr. b) Ae, 28 mm, 18 gr. c) Ae, 28 mm, 17·50 gr. — Pick o. c. I i p. 40, 103.
22. Kao gore. Kao gore. AN VIII
a) Ae, 29 mm, 17 gr. b) Ae, 23 mm, 16·80 gr. c) Ae, 28 mm, 15 gr. d) Ae, 28 mm, 14·20 gr. e) Ae, 26 mm, 12·20 gr. — Pick o. c. I i p. 40, 104.
23. Kao gore. Kao gore. AN VIII
Ae, 27 mm, 13·80 gr. — Pick o. c. I i p. 40, 105.
Philippus filius (244 - 249).
24. IMP M IVL PHILIPPVS AVG Zrač- P M S C-OL VIM AN VIII Moesia između
nom krunom okrunjeno poprsje na d. bika i lava.
a) Ae, 23 mm, 6·70 gr. b) Ae, 22 mm, 4·60 gr. — Pick o. c. I i p. 43, 118.
Traianus Decius (249—251).
25. IMP CAES C MES Q DECIVS P F P M S C-OL VIM AN XI Moesia između
AVG Lovor-vijencem ovjenčano poprsje na d. bika i lava drži u d. grančicu, u l. žezlo.
Ae, 27 mm, 14·90 gr. — Pick o. c. I i p. 44, 123.
26. Kao gore. Kao gore. Moesia između bika i lava.
Ae, 18 mm, 12 gr. — Pick o. c. I i p. 45, 124.
27. IMP TRAIANVS DECIVS AVG Kao Kao br. 26.
gore.
a) Ae, 30 mm, 15·10 gr. b) Ae, 27 mm, 11·50 gr. — Pick o. c. I i p. 45, 125.
28. Kao gore. Zračnom krunom okrunjeno Kao br. 25.
poprsje na d.
a) Ae, 21 mm, 6·20 gr. b) Ae, 19 mm, 4·20 gr. — Pick o. c. I i p. 45, 126.
29. Kao br. 27. P M S CO-L VIM AN XII Moesia između
bika i lava.
Ae, 28 mm, 16·60 gr. — Pick o. c. I i p. 45, 127.
30. Kao br. 25. Kao gore.
Ae, 27 mm, 13·10 gr. — Pick o. c. I i p. 46, 128.
31. Kao br. 27. Kao gore. Moesia sa grančicom u d. i
krugljom u l. ruci.
Ae, 26 mm, 13·70 gr. — Pick o. c. I i p. 46, 132.
Herennia Etruscilla, žena Trajana Decija.
32. HER ETRVSCILLA AVG Poprsje na d. P M S C-OL VIM AN XI Moesia između
bika i lava.
Ae, 27 mm, 14·80 gr. — Pick o. c. I i p. 47, 136.
33. Kao gore. Kao gore. AN XII.
a) Ae, 27 mm, 13·60 gr. b) Ae, 26 mm, 13·20 gr. c) Ae, 26 mm, 11 gr. — Pick o. c. I i p. 47, 137.

- Herennius Etruscus, sin Trajana Decija.
34. Q H ETR MES DEC CAES Poprsje P M S C-OL VIM AN XII Kao gore.
na d.
a) Ae, 26 mm, 10·10 gr. b) Ae, 26 mm, 9·50 gr. — Pick o. c. I I p. 49, 142.
Hostilianus, sin Trajana Decija.
35. C VAL HOST M QVINTVS CAE Po- Kao gore. AN XII
prsje na d.
a) Ae, 27 mm, 14·50 gr. b) Ae, 26 mm, 12·60 gr. c) Ae, 26 mm, 11·20 gr. — Pick o. c. I I
p. 50, 148.
36. C VAL HOST M QVINTVS C Kao Kao gore.
gore.
a) Ae, 26 mm, 13·20 gr. b) Ae, 25 mm, 12·30 gr. c) Ae, 26 mm, 10·70 gr. — Sr. Pick
o. c. I I p. 50, 148.
37. Kao gore. Kao gore. Moesia drži u 1 rog obilja.
a) Ae, 26 mm, 15 gr. b) Ae, 26 mm, 9 gr. — Jedan komad sa AN XX-? navodi P.
Katančić p. 104. — Pick o. c. I I p. 51, 152.
Trebonianus Gallus (251—253).
38. IMP C VIBIO TREBON GALLO AVG P M S C-OL VIM AN XII Moesia između
Lovor-vijencem ovjenčano poprsje na d. bika i lava.
Ae, 25 mm, 9·80 gr. — Pick o. c. I I p. 52, 160.
39. IMP C VIBIO TREBON GALLO AV Kao gore. AN XII
Kao gore.
a) Ae, 24 mm, 11·50 gr. b) Ae, 25 mm, 10 gr. — Jedan komad navodi P. Katančić p. 104.
— Pick o. c. I I p. 52, 160.
40. IMP C VIBIO TREBON GALLO AVG Kao gore. AN XIII
Kao gore.
Ae, 28 mm, 11·50 gr. — Jedan komad navodi P. Katančić p. 104. — Pick o. c. I I p. 53, 161.
41. IMP C C VIB TRIB (sic!) GALLVS Kao gore.
AVG Kao gore.
a) Ae, 26 mm, 13·20 gr. b) sa AV Ae, 28 mm, 13 gr. — Pick o. c. I I p. 53, 164.
42. IMP CAES C VIB TREB GALLVS Kao gore.
AVG Kao gore.
Ae, 26 mm, 11·50 gr.
43. IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG Kao gore.
Kao gore.
Ae, 27 mm, 11 gr.
44. IMP C GALLVS P FELIX AVG Kao Kao gore.
gore.
a) Ae, 27 mm, 11 gr. b) Ae, 27 mm, 10·90 gr. c) Ae, 26 mm, 10·10 gr. d) Ae, 25 mm,
9 gr. e) Ae, 26 mm, 8·90 gr. f) Ae, 28 mm, 8·40 gr. g) Ae, 25 mm, 7·80 gr. — Pick o. c. I I
p. 54, 165.
45. Kao gore. Kao gore. AN XIV
Ae, 24 mm, 8·30 gr. — Pick o. c. I I p. 54, 168.
Volusianus (251—253).
46. IMP C C VIB VOLVSIANVS AVG Kao gore. AN XII
Lovor-vijencem ovjenčano poprsje na d.
Ae, 26 mm, 10·50. Pick o. c. I I p. 55, 172.
47. IMP C C VIB VOLVSINVS (sic!) AVG Kao gore. AN XIII
Kao gore.
Ae, 27 mm, 12·80 gr. — Sr. Pick o. c. I I p. 56, 174.
48. IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG Kao gore.
Ovjenčana glava na d.
a) Ae, 26 mm, 12·50 gr. b) Ae, 26 mm, 11·30 gr. c) Ae, 27 mm, 10·30 gr. — Pick o. c.
I I p. 56, 175.

49. IMP C VOLVSIANVS AVG Kao gore. Kao gore.
a) Ae, 27 mm, 1150 gr. b) Ae, 25 mm, 870 gr. — Pick o. c. I I p. 56, 176.
Aemilianus (253).
50. IMP C M AEMIL AEMILIANVS AV P M S C-OL VIM AN XIV Kao gore.
Lovor-vijencem ovjenčano poprsje na d.
Ae, 26 mm, 850 gr. — Pick o. c. I I p. 57, 179.
51. IMP C EMIL EMILIANO AVG Kao P M S-COL VIM AN XIII Kao gore.
gore.
Ae, 24 mm, 650 gr. — Pick o. c. I I p. 57, 180.
52. IMP CAES AEMILIANVS P F AVG. Kao gore.
a) Ae, 24 mm, 890 gr. b) Ae, 27 mm, 870 gr. — Pick o. c. I I p. 58, 182.
Valerianus (253–259).
53. IMP VALERINIVS (sic!) P F AVG P M S COL VIM AN XVI(?) Kao gore.
Lovor-vijencem ovjenčano poprsje na d.
Ae, 26 mm, 1060 gr. Veoma izlizan.
Gallienus (253–268).
54. IMP GALLIENVS P AVG Lovor-vijen- P M S C-OL VIM; valjda AN XVI Kao
cem ovjenčano poprsje na d. gore.
Ae, 28 mm, 9 gr. Veoma izlizan.
Istros u Doljnoj Moesiji nedaleko ušća Dunava.
Julia Mamaea.
- IOVAIA MAM-AIA ΣΕΒΑ Poprsje na d. ICTP-I(HNΩN) Orao na delfinu na l.
Ae, 24 mm, 851 gr. — Pick o. c. I I p. 178, 520.
Markianopolis u Doljnoj Moesiji.
Elagabal (218–222).
- AVT K M AVPH-ANTΩNEINOC Lovor- VII IΣA ANT CEAEBKΣ MAPKIANO-
vijencem ovjenčana glava na d. HOAITΩN Nika na l. sa vijencem u desnici
i palmom u ljevici.
Ae, 27 mm, 1085 gr. — Pick o. c. I I p. 255, 825.
Severus Alexander (222–235).
- AVT K M AVP CEBH—AAETANΔPOC [Yπ Tε]B IOVA ΦICTOV MAPKIA-
Lovor-vijencem ovjenčana glava na d. NOHOAIT u polju ΩN Hygieia na d. drži u
l. zdjelicu, u d. zmiju.
Ae, 25 mm, 953 gr. — Pick o. c. I I p. 284, 1000.
Severus Alexander i Julia Mamaea.
- AVT K M AVP CEBH AAETANΔPOC VII TIB IOVA ΦICTOV MAPKIANO-
IOVAIA MAMAIA Poprsja jedno spram dru- POAI-TΩN u polju gore d. E.
goga.
Ae, 27 mm, 1223 gr. — Pick o. c. I I p. 298, 1074.
Nikopolis u Doljnoj Moesiji.
Septimius Severus.
- AV KAIC A CEBHPOC Lovor-vijencem NIKOHOAITΩN HIPOC ICT Mlad-mjesec
ovjenčano poprsje na d. sa tri zvijezde.
Ae, 16 mm, 354 gr. — Pick o. c. I I p. 387, 1435.
Caracalla.
- AVT K M AVP—ANTΩNINOC Lovor- VIIA OOV TEPTVAAOV NIKOHO
vijencem ovjenčano poprsje na d. POC ICTPO Asklepios sa zmijskim štapom;
l. u polju Δ
Ae, 26 mm, 1170 gr. — Pick o. c. I I p. 401, 1523.
Byzantion u Thrakiji.
- BVZANZ Glava utemeljitelja grada sa ka- BVZAN TINΩN Prova lađe.
cigom, okrenuta na d.
Ae, 23 mm, 706 gr.; nađen na putu iz Osijeka u Sarvaš.

- Deultum** u Thrakiji na Crnom moru.
 1. Macrinus (217—218).
 . . . OPEL SEV MAC . . . Lovor-vijencem
 ovjenčana glava na d. COL FL P . . . DEVL Athena na d. s ka-
 cigom na glavi, štitom i kopljem u l., a žezlom,
 uz koje se propinje zmija, u desnoj ruci.
- Ae, 23 mm, 8 gr.
 2. Gordianus III. (238—244).
 IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Zrač- CO-L . . . AC dolje DEVLT Pročelje hrama
 nom krunom okrunjena glava na d. sa božanskim kipom u nutrini.
 Ae, 22 mm, 5·7 gr.
 3. Tranquillina, supruga Gordijanova.
 SAB TRANQVILLINA AVG Glava na d. COL-FLPA-C D-EVLT Slično.
 Ae, 23 mm, 6·2 gr.
- Hadrianopolis** u Thrakiji na Hebru (danas Drinopolje).
 1. Caracalla (198—217).
 AVT K M AVP-ANTΩNЄINOC Lovor- ΔΑΡΙΑΝΟ-ΠΟΛΕΙΤΩΝ Zmija se penje
 vijencem ovjenčana glava na d. uz tronog.
 Ae, 18 mm, 2·8 gr.
 2. Gordianus III. (238—244).
 ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVT Lovor-vijen- ΔΑΡΙΑ . . . ΠΟΛΕΙΤΩΝ Grad sa dva
 cem ovječana glava na d. tornja.
 Ae, 25 mm, 11·6 gr.
 3. AVT K M ANT ΓόρΔΙΑΝΟC AVG ΔΑΡΙΑΝΟ - ΠΟΛΕΙΤΩΝ Asklepios.
 Kao gore. Ae, 24 mm, 9·8 gr.
- Odessus** u Thrakiji na Crnom moru.
 1. Sept. Severus (193—211).
 AV KA CE . . . Lovor-vijencem ovjen- ΟΑΗCCE - ITΩΝ Serapis stoji okrenut
 čana glava nad. na l., u d. ruci drži zdjelicu, u l. rog obilja;
 pred njim gorući žrtvenik.
 Ae, 27 mm, 85 gr.
 2. Gordianus III. (238—244).
 AVT M ANT Lovor-vijencem Slično.
 ovjenčana glava na d., dolje AVT
 Ae, 26 mm, 10·2 gr.
- Pautalia** u Thrakiji nedaleko od rijeke Strymona.
 1. Septimius Severus (193—211).
 A CEITTE-CEVIIPOC CEB Lovor-vijen- ΟΥΑΠΗΑC ΠΑΥΤΑΛΙΑC Zmija se pre-
 cem ovjenčano poprsje na d. vija i uzdiše.
 Ae, 30 mm, 14·85 gr. Nalazi se u zbirci Vase Gojkovića.
- Philippopolis** u Thrakiji na rijeci Strymonu.
 1. Antoninus Pius. (138—161).
 AVT AI ΔΑΡΙΑ-ΝΤΩΝЄINOC Lovor- AI ANTIKON ΦΙΛΙΠΠΟΠΟ-
 vijencem ovjenčana glava na d. ΛЄITΩΝ Zeus sjedi okrenut na l.; u d. drži
 razkriljenoga orla.
 Ae, 31 mm, 21·6 gr.
 2. AVT AI ΔΑΡ-ΑΝΤΩΝЄIN . . . Kao gore. ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛЄIT . . . Ares okrenut
 na l.; u d. drži zdjelicu, u l. koplje.
 Ae, 18 mm, 3·7 gr.
 Novce cara Caracalle sa napisom: KOINON ΘΡΑΚΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΕΝ spominje
 Katančić p. 103.

Stobi u Makedoniji.

1. Sept. Severus.

IMP C P SEPTI -CE . . . Lovor-vijen- MVNICIPI - STOBENSi Viktorija na l,
cem ovjenčana glava na d.
Ae, 24 mm, 7.6 gr.

2. Julia Domna.

IVLIA (Augusta) Glava na d. (Municipi) STOBE . . Viktorija na l.
Ae, 22 mm, 6.3.

3 i 4 Caracalla.

M AVRE - ANTONINVS Lovor-vijencem MVNICIPI - STOBEN Kao gore.
ovjenčana glava na d.

a) Ae, 25 mm, 8.1 gr. b) Ae, 22 mm, 5.8 gr.

5. ANTONIN . . Kao gore municipi - STO - BENSIV Kao gore.
Ae, 22 mm, 6 gr.

6. Geta.

IM C P SE - PT - GETA Lovor-vijen- MVNICI - STOBEI Kao gore.
cem ovjenčana glava na d.
Ae, 25 mm. 7.7 gr.

Dyrrhachium Illyrici, nekoć Epidamnos, danas Durazzo, sjeverno od Apollonije. Odatle je vodila via Egnatia u Byzant.

1. EVKTHM . . . Krava s teletom na d. ΔVP ΔΑΜΑ-ΤΕ-ΟΣ Kvadrat.
Ar, 17 mm, 3.2 gr., izlizan.

2. ΜΕΝΙΣΚΟΣ Slično. ΔVP-ΑΥ-ΚΙΣ-ΚΟV Kao gore.
Ar, 18 mm, 3 gr.

3. ΦΙΛΩΝ Kao gore; glava Helija. ΔVP-ΜΕ-ΝΙ-ΣΚΟV Kao gore.
Ar, 16 mm, 2.6 gr.

4. ΑΕΥΚΙΟΣ Kao gore ΔVP-ΝΕ-ΣΤΙ-ΣΤΟV Kao gore.
Ar, 17 mm, 3.3 gr.

5. Orao na d., ΞΕΝΩΝ Krava s teletom ΔVP-ΙΦ-Α Kvadrat.
na d.

Ar, 16 mm, 3 gr.

6. Krava s teletom na l. ΔVP Kvadrat.
Ae, 15 mm, 2.4 gr.

7. ΡΩΝ Krava s teletom na d. Nejasno.
Ae, 18 mm, 2.1 gr.

8. Kao gore. Nejasno.
Ae, platiran, 18 mm, 2.5 gr.

Thyateira u Lydiji.

1. Septimius Severus. (193—211).

ΑΥΤ Κ Α . . ΣΕΠ-ΣΕΒΗΡΟC ΠΕΡ ἐπι ΣΤΡΑ (nečitljivo) ΑΣΙΑΤΙΚΟV Atena,
Lovor-vijencem ovjenčana glava na d. car i Ares; dolje ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ
Ae, 44 mm, 39 gr, gornji grad Osiek.

Hadriani u Mysiji.

1. Geta.

Π ΣΕΠΤΙ Golobrada glava Gete ΑΑΡΙ-ΑΝΩΝ Jupiter sjedi okrenut na
na d l, u d. drži žezlo, u l. munju.

Ae, 22 mm, 6.40 gr. U zbirci g. Huga Bartholovića.

Pet. Katančić u navedenom djelu p. 104. spominje još novac grada

Nikomedije u Bithyniji.

M AVP CΕV ΑΑΕΖΑΝΔΡΟC capite laureato i ΝΙΚΟ-ΜΗΕΔΩΝ circa templum octo
in medio positum infra ΔΙC ΝΕΩΚΟ Aer.

Nicaea u Bithyniji.

1. Caracalla.

(ΑΥΤΟΝΙΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ) Lovor-vijencem ovjenčana glava na d.

2. Elagabal.

Μ ΑΥΣ ΑΥΤΩΝΙΟΣ ΑΥ Kao gore.

Ae, 21 mm, 4 gr.

3. Kao gore.

Ae, 19 mm, 3·7 gr.

4. Severus Alexander.

Μ ΑΥΡ ΟΕΥ ΑΛΕ ΞΑΝΔΡΟΕ ΑΥ Lovor vijencem ovjenčana glava na d.

Ae, 21 mm, 4·5 gr.

5. Isto kao gore.

Ae, 20 mm 4·5 gr.

6 i 7. Isto kao gore

α) Ae, 20 mm, 5·40 gr.

β) Ae, 20 mm. 4·20 gr.

8. Isto kao gore.

Ae, 20 mm, 4·1 gr.

9 i 10. Isto kao gore.

Ae, 20 mm, 4·2 gr.

Ae, 20 mm, 3·7 gr.

11. Isto kao gore.

Ae, 20 mm, 4·1 gr.

12. Isto kao gore.

Ae, 19 mm, 4·8 gr.

13. Napis kao gore. Zračnom krunom okrunjena glava na d.

Ae, 20 mm, 3·9 gr.

14. Isto.

Ae, 20 mm, 3·6 gr.

Novac S. Aleksandra iste kovnice spominje i P. Katančić o. c. p. 103., a i V. J. Žanić, cit., navodi nalaze nicejske kovnice.

15. Julia Mamaea.

ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΜΑΙΑ · · Glava na d.

Ae, 19 mm, 3 gr.

16. Gordianus III.

Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟΓ ΑΥ. Zračnom krunom okrunjena glava na d.

Ae, 18 mm, 2·5 gr.

Sličan komad (capite radiato) navodi P. Katančić p. 105.

17. Kao gore.

Ae, 18 mm, 3·1 gr

18. Kao gore.

Ae, 20 mm, 3·3 gr.,

Tabae u Kariji.

1. ΤΑΒΗ-ΝΩΝ Glava mladoga Dionyza na d.

Ae, 22 mm, 6·5 gr.

N-ΙΚ-ΑΙ-Ε/ΩΝ Legijski orao i 2 vojnička znaka.

NI-KAI-E ΩΝ naokolo. Fortuna žrtvuje okrenuta na l.

N-ΙΚ-Α-Ι/ΕΩΝ Kao br. 1.

NI-KA-IE-/ΩΝ 3 vojnička znaka.

NI-K-A-IE/ΩΝ 3 vojnička znaka.

NI-KAI-E/ΩΝ Kao gore.

NI-K-AI-E/ΩΝ Kao gore.

NI-KA-IE/ΩΝ Kao gore.

NI-K-AI/εων Kao gore.

N-ΙΚ-ΑΙ-Ε/ΩΝ Kao gore.

N-ΙΚ · · · Ι/ΕΩΝ Legijski orao i 2 vojnička znaka.

NI-K-AI-E/ΩΝ 3 vojnička znaka.

NI-K-AI-E/ΩΝ 3 vojnička znaka.

N-ΙΚ-ΑΙ-Ε/ΩΝ Legijski orao i 2 vojnička znaka.

N-ΙΚ-ΑΙ-Ε/ΩΝ Kao gore.

N-ΙΚ-Α-Ι/ΕΩΝ 2 legijska orla i 2 vojnička znaka.

TABH-ΝΩΝ Poseidon na l., d. nogom stupa na lađu, u d. ruci drži delfina, a u l. trozub; dolje €

2. Traianus (98—117).

AV KAI TPAI-ANOC APIC Γ P ΔA
Lovor-vijencem ovjenčana glava na d.

Ae, 23 mm, 61 gr.

Tripolis u Siriji.

I. Julia Soaemias.

IOVAIA-ΣΘ Glava na d.

Ae, 28 mm, 148 gr.

TABH-NQN Žena stoji okrenuta na l.

TRII Hram.

V. Celestin.

* * *

Dodatak uredništva. Narodni muzej u Zagrebu posjeduje također veći broj grčkih novaca i rimskih kolonijalnih, koji su se u Osijeku našli, a koji većim dijelom potječu iz velike muzeju darovane zbirke dra. J. Brunšmida. Ovdje se pripućuje samo popis onih komada, za koje se za stalno znade, da su iz Osijeka, ali će ih u muzejskoj numizmatičkoj zbirci odanle biti sigurno još i mnogo više, kod kojih se provenijencija nije zabilježila, jer se je negda žalibože držalo, da je to suvišno. Druga serija ovakovih novaca osječke provenijencije nalazi se u zbirki dr. Adolfa Müllera, lječnika zubi i usta u Zagrebu, koji ih je još dakom u Osijeku sabrao.

Među svim ovim novcima ima iz republikanskoga doba novaca grada Apollonije u Illyriji, kojih osječki gradski muzej iz osječčkoga gradskoga područja dosele samo slučajno nema, jer se po Slavoniji u opće veoma često nadu. Iz carskoga doba ima novaca Makedonije, Korinta, Thelpuse u Arkadiji, Nikomedije u Bithyniji, Mylase u Kariji, Doryleja u Phrygiji i Antiochije u Siriji, koji također nisu u osječkoj muzejskoj zbirci zastupani.

Odnosni novci narodnoga muzeja u Zagrebu i gospodina dra Müllera,¹ koji su iz Osijeka, jesu slijedeći:

1. **Provincia Dacia.** Philippus pater.

Ae, 27 mm, 1440 gr. — Zbirka dra. Müllera. — IMP M IVL PHILIPPVS AVG. Ovjenčano poprse sa oklopmo i plaštom na d.

PROVINC IA DACIA dolje AN-III. Između orla i lava stojeća ženska figura (Dacia) sa frigijskom kapom na glavi i svinutim mačem u d.; pred njom stoji bojni znak sa napisom V, a u l. ruci drži drugi bojni znak sa napisom XIII.

Pick Die ant. Münzen Nordgriechenlands I. i p. 11, 16.

2. — — Decius.

Ae, 29—27 mm, 1450 gr. — Zbirka Müllera. — IMP TRAIANVS DECIVS AVG. Ovjenčano poprse sa oklopmo i plaštom na d.

PROVINC—IA DACIA, dolje AN IIII. Između orla i lava stojeća Dacia (bez kape) sa grančicom u podignutoj d. i žezlom u l. ruci.

Pick o. c. I. i p. 14, 38.

3. Ae, 27 mm, 1140 gr. — Zbirka Müller. — IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG. Kao br. 2.

Kao br. 2., ali sa AN V

— Pick o. c. I i p. 15, 41.

¹ Gdje nije posebno zabilježeno, razumijeva se, da se novac nalazi u zbirci narodnoga muzeja; novci dra Müllera uvijek su posebno označeni.

4. — — Volusianus.
Ae, 26 mm, 14·9 gr. (Br. inv. 1227). — IMP Kao br. 3.
C C VIB VOLVSIANVS AVG. Ovjenčano po-
prsje sa oklopom i plaštom na d.
Pick o. c. I I p. 17, 54.
5. Ae, 25 mm, 11·95 gr. — Zbirka Müller. — Drugi primjerak istoga novca.
6. **Moesia superior.** Viminacium. Gordianus III.
Ae, 30×28 mm, 16·7 gr. (Br. inv. 1243). P M S CO · L VIM dolje AN·I· Ženska
IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Ovjen- figura (Moesia) između bika i lava.
čano poprsje sa oklopom i plaštom na d.
Pick o. c. p. 32, 71.
7. Ae, 29 mm, 14·85 gr. — Zbirka Müller. — Drugi primjerak istoga novca.
8. Ae, 21—20 mm, 3·35 gr. — Zbirka Mül- Kao br. 6.
ler. — Kao br. 6.
Pick o. c. p. 32, 73.
- 9 i 10. Ae, 30 mm. i 15·95 gr.: 29 mm. i Kao br. 6., ali sa AN·I·I.
14·40 gr. — Zbirka Müller. — Kao br. 6.
Pick o. c. p. 33, 76.
11. Ae, 22 mm. 4·57 gr. — Zbirka Müller. — Kao br. 9.
Kao br. 6., ali poprsje okrunjeno zračnom
krunom.
Pick o. c. p. 33, 77.
12. Ae, 30 mm, 20·45 gr. — Zbirka Müller. Kao br. 6, ali sa AN · III · i razdijeljeno
— Kao br. 6. C—OL.
Pick o. c. p. 34, 80.
13. Ae, 29 mm., 18·2 gr. (Br. inv. 1297). Kao br. 12
IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Kao br. 6.
Pick o. c. p. 34, 81.
14. Ae, 31—30 mm, 20·20 gr. — Zbirka Müller. — Drugi primjerak istoga novca.
15. Ae, 23 mm, 6·43 gr. — Zbirka Müller. Kao br. 12.
— Kao br. 11.
Pick o. c. p. 34, 82.
16. Ae, 30 mm, 23·5 gr. (Br. inv. 1300). Kao Kao br. 12 ali sa AN III
broj 13
Pick o. c. p. 35, 83
17. Ae, 29 mm, 20·12 gr. (Br. inv. 1314). — Drugi primjerak istoga novca.
18. Ae, 30 mm, 22·10 gr. — Zbirka Müller. — Treći primjerak.
19. Ae, 29 mm, 14·60 gr. — Zbirka Müller. — Četvrti primjerak.
20. Ae, 22 mm, 5·35 gr. (Br. inv. 1320). Kao br. 16.
Napis kao br. 13. Poprsje sa krunom.
Pick o. c. p. 35, 84.
21. Ae, 30 mm, 17·05 gr. — Zbirka Müller. Kao br. 12, ali sa AN V
— Kao br. 13.
Pick o. c. p. 37, 92.
22. — — Philippus pater.
Ae, 28 mm, 20·6 gr. (Br. inv. 1349). IMP Kao br. 21.
M IVL PHILIPPVS AVG Ovjenčano poprsje
sa oklopom i plaštom na d
Pick o. c. p. 39, 100
- 23—25. Ae, 29 mm, 18·35, 17·12 i 16·20 gr. — Zbirka Müller. — Tri daljnja komada istoga
novca.
26. Ae, 28 mm, 19·80 gr. — Zbirka Müller. Slično, ali sa AN VI
— Kao br. 22.
Pick o. c. p. 40, 102.

27. Ae, 28 mm, 19.35 gr. (Br. inv. 1373). Slično, ali sa AN VII
Slično.
Pick o. c. p. 40, 103.
28–29. Ae, 31 mm, i 15.85 gr.; 29 mm, i 17.30 gr. — Zbirka Müller. — Dva daljnja komada istoga novca.
30. Ae, 28 mm, 20.8 gr. (Br. inv. 1382). Slično, ali sa AN VIII
Slično.
Pick o. c. p. 40, 104.
31–32. Ae, 30 mm, i 17.55 gr.; 27 mm, i 18 gr. — Zbirka Müller. — Dva daljnja komada istoga novca.
33. — — Otacilia.
Ae, 26 mm, 14.50 gr. — Zbirka Müller. — Slično; sa AN VI
MARCIA OTACIL SEVERA AVG Odjeveno
poprsje sa dijamantom na d.
Sr. Pick o. c. p. 42, 110, koji je različan u napisu.
34. — — Philippus filius.
Ae, 28 mm, 15.2 gr. (Br. inv. 1396). M IVL Slično, ali sa AN VII
PHILIPPVS CAES Poprsje sa oklopom i plaštom na d.
Pick o. c. p. 43, 116.
- 35–36. — — Decius.
Ae, 27 mm i 14 gr.; 29 mm i 13.60 gr. — Slično; sa AN XI
Zbirka Müller, 2 kom. — IMP CAES C MES Q
DECIVS P F AVG Ovjenčano poprsje sa oklopom i plaštom na d
Pick o. c. p. 45, 124.
37. Ae, 28 mm, 14.35 gr. (Br. inv. 1414). Kao br. 35.
IMP TRAIANVS DECIVS AVG Slično.
Pick o. c. p. 45, 125.
38. Ae, 27 mm, 13.55 gr. — Zbirka Müller. — Slično; sa AN XII
IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Slično.
Pick o. c. p. 46, 128.
39. — — Etruscilla.
Ae, 27 mm, 12.05 gr. — Zbirka Müller. — Slično; sa AN XI
HER ETRVSCILLA AVG Odjeveno poprsje
na d.
Pick o. c. p. 47, 136.
40. Ae, 26 mm, 12.7 gr. (Br. inv. 1446). Kao Slično; sa AN XII
br. 39.
Pick o. c. p. 47, 137. — I dr. Müller ima ulomak (polovicu) ovoga novca iz Osijeka.
- 41.–43. — — Hostilianus.
Ae, 26 mm, 11.85, 11.45 i 10.60 gr. Zbirka Slično; sa AN XII
Müller, 3 kom. — C VAL HOST M QVINTVS
CAE Poprsje sa oklopom i plaštom na d
Pick o. c. p. 50, 148.
44. Ae, 25 mm, 11.92 gr. (Br. inv. 1471). P M S C—O L VIM dolje AN XII Slično,
Slično. ali Moesia ima u lijevoj ruci rog obilja.
Pick o. c. p. 51, 152.
45. Ae, 26 mm, 11.10 gr. — Zbirka Müller. Slično br. 41; sa AN XIII
Slično.
Pick o. c. p. 52, 158.

- 46—47 — Gallus.
Ae, 25 mm, 10.18 i 9.85 gr. — Zbirka Müller. — IMP C VIBIO TREBON GALLO AVG Ovjenčano poprsje sa oklopom i plaštom na d.
Pick o. c. p. 52, 160. Slično; sa AN XII
- 48—49. Ae, 28 mm, 9.05 gr. (Br. inv. 1492). i 26 mm, 9.18 gr. (Br. inv. 1499). IMP C GALLVS P FELIX AVG Ovjenčano poprsje sa oklopom i plaštom na d.
Pick o. c. p. 54, 165. Slično; sa AN XIII
- 50 Ae, 26—25 mm, 8.48 gr. Zbirka Müller. — IMP C GALLVS PIVS FELIX AVG Ovjenčano poprsje sa oklopom i plaštom na d.
Sr. Pick o. c. p. 54, 167. Varijanta. P M S C OL VIM, dolje AN XIII Između bika i lava stojeća Moesia sa rogom obilja u l. ruci.
51. — — Aemilianus.
Ae, 25 mm, 9.50 gr. — Zbirka Müller. — IMP C M AEMIL AEMILIANVS AVG Ovjenčano poprsje sa oklopom i plaštom na d.
Sr. Pick o. c. p. 57, 179. P M S COL VIM, dolje AN XIV Kao br. 6.
52. Ae, 26 mm, 8.90 gr. — Zbirka Müller. — Kao br. 51, ali na koncu A mjesto AVG. Kao br. 51 ali razdijeljeno C—OL
Sr. Pick o. c. p. 57, 179.
53. Ae, 27 mm, 6.95 gr. (Br. inv. 1529). IMP C EMIL EMILIANO AVG Ovjenčano poprsje sa oklopom i plaštom na d.
Pick o. c. p. 58, 181. Slično sa AN XIII, ali Moesia drži u ispruženoj desnici graničicu
54. — — Valerianus.
Ae, 28×25 mm, 10.22 gr. (Br. inv. 1532). IMP VALERIANVS P AVG Ovjenčano poprsje sa oklopom i plaštom na d.
Pick o. c. p. 59, 190. Kao br. 2, ali sa AN XVI
55. Macedonia. Stobi. Julia Domna.
Ae, 25 mm, 7.80 gr. — Zbirka Müller. — IVLIA AVGVSTA Odjeveno poprsje na d. MVNICI—STOBENS Na l. stupajuća Nika sa vijencem u d. i palmom u l. ruci; pred nogama kotač.
56. — — Caracalla.
Ae, 26—25 mm, 10.82 gr. — Zbirka Müller. IM C M AV—ANTONINVS Ovjenčano poprsje sa oklopom i plaštom na l. — STOBEN Slično br. 55.
57. Macedonia Alexander III. (Kovano u doba Severa Aleksandra).
Ae, 21 mm, 8.40 gr. — ΑΛΞΑΝΔΡΟΥ KOI MAK EΔONΩN B N Lav na d. Glava sa kacigom na d.
58. Illyricum. Apollonia.
Ar, 18—19 mm, 2.65 gr. — ΑΠΙΣΤΩΝ Na lijevo okrenuta krava doji tele. ΑΠΟΛΑ ΑΙ ΝΕ Α oko sferičkoga kvadrata sa ornamentom.
59. — — Ar, 17 mm, 3.11 gr. — ΝΙΚΗΝ Na crti kao br. 58. ΑΠΟΛΑ ΑΥΤΟ—ΒΟΥ—ΛΟΥ Na crti kao br. 58.
60. Peloponnesus. Corinthus. Septimius Severus.
Ae, 28 mm, 11.11 gr. — [L SEPT] — SEVPERT AVG Ovjenčano poprsje na d. C.L.I.—COR. Muška figura na d. sa veslima u jednoj i drugoj ruci.

61. **Arcadia. Thelpusa.** Julia Maesa.
Ae, 24 mm, 5.55 gr. — IOYAI A MAICA
 CEBACTH Odjeveno poprsje na d.

62. **Bithynia. Nicaea.** Severus Alexander.
Ae, 20–19 mm, 4.25 gr. — M AVP ΓEVH
 AAEΞ ANΔPOΓ AV Ovjenčano poprsje na d.

63. Ae, 17 mm, 4.15 gr. — Kao br. 62, ali poprsje sa zračnom krunom.

64. Ae, 21–18 mm, 4.03 gr. — Zbirka Müller. — Slično br. 62.

65. Ae, 21 mm, 3.99 gr. — M AVP CEV
 AAEΞ ANΔPOΓ AVI Ovjenčano poprsje na d.

66. Ae, 20 mm, 3.91 gr. — Zbirka Müller. — $\text{M AV CE AAEΞ ANΔPOC AVI}$ Poprsje sa zračnom krunom na d.

67. — — Julia Mamaea.

Ae, 20 mm, 3.92 gr. — IOVAIA MA-
 MAIA AVI Odjeveno poprsje na d.

68. — — Gordianus III.

Ae, 20 mm, 3.73 gr. — M ANT ΓOPΔIA
 NOΓ AVI Okrunjeno poprsje na d.

69. **Caria. Mylasa.** Geta

Ae, 38 mm, 28.41 gr. — HO CEITI —
 MIOC ΓETAC Poprsje sa oklopom i plaštom na d.

70. **Phrygia. Dorylaeum.** Severus Alexander.

Ae, 18 mm, 3.05 gr. — Zbirka Müller — M
 $\text{AVP CE AAE Ξ ANΔPOC}$ Ovjenčano poprsje na d.

71. **Syria. Antiochia ad Orontem.**

Ae, 14–15 mm, 3.93 gr. — ANTIOXEQN
 MHTRO Glava gradske Tyche sa koprenom i turnjanom krunom na d.

72. **Neopredijeljeni grčki kolonijalni.** Antoninus Pius et M. Aurelius.
Ae, 24 mm, 8.98 gr. — Nečitljiv napis. Ovjenčana glava Antonina Pija na d. Pred njom 6 mm. široka okrugla kontrmarka sa nekom carskom glavom na d. (Severus Alexander?)

73. **Aegyptus. Alexandria.** Car ili carević III. vijeka.
Ae, 19 mm, 4.81 gr. — Nečitljiv napis. Poprsje na d. (Probus?)

ΘEAII—O YCIQN Herakles na l. uprt l. rukom o buzdovan, bere desnicom hesperidske jabuke.

NI—KA—IE—QN Tri bojna znaka sa vijencima i po jednom pločom (na srednjem dvije ploče).

N—IK—AI—E
 QN Lik kao br. 62.

Napis kao br. 63. Tri bojna znaka sa po dvije ploče; na vanjskima vijenci, a na srednjem orao.

NI—K—AI—E
 QN Tri bojna znaka sa vijencima i po jednom pločom

Napis kao br. 65. Tri bojna znaka sa vijencima i po dvije ploče

Kao br. 65, ali na srednjem bojnom znaku dvije ploče.

N—I—K—A—I
 EQN Dva bojna znaka (1. i 4.)

sa vijencima i dva sa kozorozima; na sva četiri po tri ploče.

MVAA—CEQN Pročelje hrama sa četiri stupa; u njem kulni kip Zeusa labrandskoga sa polom na glavi, dvosjekom sjekirom u desnoj, kopljem u lijevoj, te vrpcama preko oba dvije ruke.

ΔOPYA—AEQN Dvije se ruke rukuju

Žrtvenik urešen cvijetnom guirlandom; na njem orao; na desno Z C (god. 207 gradske ere, koja počima god. 49 pr. Kr.)

Nečitljiv napis. Glava Marka Aurelija na d.

Nečitljiv napis. Glava Marka Aurelija na d.

Nerazlučiva figura (Orao?).